

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

**Nagovor predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar
na slovesnosti ob podelitvi tretjega priznanja za delo na področju človekovih pravic**

Ljubljana, 10. december 2025

Velja govorjena beseda.

Spoštovani predsednik Ustavnega sodišča,
spoštovana ministrica,
spoštovani zagovornik načela enakosti,
cenjene gostje in cenjeni gosti.

Ob današnjem svetovnem dnevu človekovih pravic se mi zdi umestno postaviti vprašanje, ki je v sodobnem svetu pomembno za vse nas: kako danes misliti demokracijo?

Človekove pravice in pravna država sta neločljivo povezana pojma. Spoštovanje človekovih pravic in dobro delujoča pravna država sta tudi neizogibna pogoja za demokratično delovanje družbe. Tega se je pomembno zavedati še posebej v današnjem času, ko demokratične družbe v Evropi in svetu čedalje bolj slabijo. Letos so po analizi raziskovalnega inštituta *V-Dem* prvič po dvajsetih letih avtorske države presegle število demokratičnih držav. Ali drugače: danes je na svetu 91 avtorskih in 88 demokratičnih držav. Ta trend tudi ne kaže znamenj poenjanja. Le 12 odstotkov svetovnega prebivalstva živi v liberalni demokraciji, kar 72 odstotkov ljudi po svetu pa prebiva v državah z avtorskim režimom.

Tovrstna današnja realnost zato vzbuja globoko zaskrbljenost in predvsem kaže, da človekovih pravic, vladavine prava in demokracije nikoli in niti v tem trenutku ne smemo jemati za samoumevne. To velja tudi za Slovenijo. V avtorski način vladanja se običajno zdrsne z neznosno lahkostjo. To pomeni, da moramo v naši družbi krepiti ne le varnostno in gospodarsko odpornost, temveč tudi demokratično odpornost.

Stanje na področju manjšin je vedno barometer zdravja demokracije. Jasno je, da je naša družba odpovedala pri vključevanju Romov v družbeno življenje v jugovzhodni Sloveniji. Ukrepi in rešitve za izboljšanje razmer morajo biti sistemski, dolgoročni in strokovno skrbno pretehtani. Želim si, da bi zakoni, ki lahko posegajo v urejanje človekovih pravic, posebej če so pripravljeni v kratkem času in brez ustrezne predhodne javne razprave, prestali sito ustavne presoje.

Tudi zato je tako zelo pomembno, da Slovenija čim prej dobi novega varuha človekovih pravic. Varuh človekovih pravic je tisti, ki prvi prižge rdeči alarm ob morebitnih zdrsih demokracije. Ni glas države, temveč je glas ljudi, njihovih človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Je tisti, ki mora luč usmeriti v temo deprivilegiranih in diskriminiranih. Varuh človekovih pravic ima glas, avtoriteto in moralno

Človekovo dostojanstvo v nas, dostojanstvo za vse, dostojanstvo okoli, ki nas obdaja.

integriteto, da opozarja na kršitve pravic in svoboščin ne glede na ideološke predznake. Na tem mestu ponavljam poziv politiki, da tej, v današnjih časih tako zelo pomembni neodvisni nadzorni instituciji skupaj z vso resnostjo, odgovornostjo in potrebno državniško držo začrtamo pot v svetlejšo prihodnost.

Cenjene gostje in cenjeni gosti,

za letošnje priznanje predsednice Republike Slovenije za delo na področju varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin smo letos obravnavali dva odlična predloga. Dve zelo različni kandidaturi, a obe zelo pomembni za širši slovenski prostor.

To so prostovoljke in prostovoljci TOM telefona, ki dolgoletno, srčno in predano opravljajo delo na področju varstva otrokovih pravic, ter aktivistke in aktivisti Anhovega in okolice, ki bijejo več deset let dolgo pogumno in požrtvovalno bitko zoper onesnaženje srednje Soške doline.

Pred podelitvijo priznanja pa se veselim nagovora današnje slavnostne govornice doc. dr. Špelce Mežnar, ki je oktobra letos končala mandat sodnice na Ustavnem sodišču Republike Slovenije, o njenem videnju razmer na področju človekovih pravic v Sloveniji in po svetu.

Hvala.